

The Outerweb

En de vrouwen tegen de robots

Rogier van Kralingen

©Rogier van Kralingen 2015
Alle rechten voorbehouden
Uitgever INNOA Amsterdam
Editor Roland van Kralingen
Fotografie Martijn Lap
Model Mila Dijkema
Cover concept Rogier van Kralingen
Cover ontwerp Mercl.com
Druk Pumbo.nl
ISBN Nummer 97890823310
www.rogiervankralingen.com

*Freedom is something
you give*

Rogier van Kralingen

Dank aan mijn familie en vrienden

"Eureka! Eureka! Eureka!"

Archimedes (naakt rondrennend door Athene)

Dank aan mijn familie en mijn vrienden en vriendinnen voor jullie jarenlange geduld, niet aflatende kritiek, nieuwe denkbeelden en natuurlijk jullie vermogen om mij niet altijd even serieus te nemen.

Jullie zijn geweldig.

Het was bepaald geen lichte periode. Het dal waar ik doorheen moest was diep, donker en gevaarlijk. Zonder jullie had ik mijn angst nooit overwonnen. Jullie geven mij het mooiste gevoel wat iemand kan geven.

Hoop.

*Hold your breath, hold on tight
Hold on to the days of innocence
A tidal wave, on its way
But I won't close my eyes in ignorance
All those colours, inside of you
Drowning in a world of blue*

*Stars will bright the sky
So colourful
And you're the reason why
So don't you fall and drift away*

World of Blue - Wyke van Weelden

The Outerweb

Over de versmelting van ons net

The Outerweb is de volgende fase van het internet. Het is een directe versmelting tussen mens, milieu en machine, waarmee alle dingen op aarde, van persoon tot computer en van gebruiksvoorwerp tot levende cellen, met elkaar in verbinding zullen staan.

De term staat voor de nieuwste technologische sprong die de mensheid op het punt staat te maken: een evolutie van het bestaande internet naar een nieuw en wereldoverspannend netwerk dat digitale informatie koppelt aan de fysieke en biologische wereld. Een netwerk dat een aaneengesloten mechanisme en organisme tegelijk is.

Het is glorieus en angstaanjagend tegelijkertijd. In tijden dat de wereld in een permanente staat van flux is gekomen, met de grootste uitdagingen die de mensheid ooit heeft moeten aangaan, bouwen we aan een 'web' dat zich 'binnen' onszelf en 'buiten' op en om de aarde begeeft.

The Outerweb. De grote vraag is of we dat gaan overleven.

*Give me a place to
stand and I will move
the earth*

Homer

De Grote Vraag

Gaan we The Outerweb overleven?

De onderzoeksvraag

"If I have seen further than others, it is by standing upon the shoulders of giants"

Isaac Newton

Sinds de opkomst van de computer en daarmee de start van de Informatie Era zijn er verschillende fasen van digitale ontwikkeling geweest. Eerst konden supercomputers, vaak zo groot als een huis, simpele berekeningen maken op basis van instructies die mensen aan hen gaven. Daarna konden wij computers leren met elkaar te communiceren en data doorgeven zonder tussenkomst van de mens.

Toen wetenschappers standaard protocollen opstelden voor deze data uitwisseling ontstond een gebruiksvriendelijk internet waar nu ongeveer 3 miljard mensen op zijn aangesloten. Dit heeft *Het Vloeibare Model* tot stand gebracht, een nieuw model van ontwikkeling waarbij alle systemen die we kennen, van democratie tot economie en van onderwijs tot psychologie, met frisse, 'vloeibare' ogen opnieuw worden bekeken. Een digitale schone lei.

Het Vloeibare Model wordt gekenmerkt door een groot optimisme en geloof dat wij in aangesloten collectieven en met technische ondersteuning tot een enorme verbetering van het leven zullen komen. Het is 'horizontaal' van aard en gericht op samenwerking. Ze zet zich daarmee af tegen Het Vaste Model, een ouder hiërarchisch en 'verticaal' gedreven kijk op hoe we onze processen, bedrijven, organisaties en menselijke verhoudingen moeten vormgeven.

Over het algemeen wordt dit gezien als een positieve ontwikkeling. Het Vloeibare Model heeft er echter ook voor gezorgd dat Het Vaste Model, dat werkt volgens pre-internet principes, zwaar onder vuur is

komen liggen. Dat Vaste Model strekt van onze volksvertegenwoordigers tot onze goede doelen en van onze hiërarchisch opgebouwde bedrijven tot aan onze grootste en voornaamste wetenschapshuizen.

Wie van een afstand kijkt ziet dat nagenoeg geen van deze instituten daadwerkelijk al is aangepast aan een post-internet tijdperk. De onzichtbare clash die zich daarom afspeelt tussen Het Vaste en Vloeibare Model is in essentie een strijd tussen pre-, en post-internetmodellen. Het nieuwe strijdtoneel in deze clash zijn de aan de oppervlakte zo hippe en gelukkige steden, die onderhuids echter voor immense instabiliteit aan het zorgen in de hele aardse samenleving.

Terwijl deze strijd ontstond, evolueerde het internet gewoon verder naar The Internet of Things, een aanduiding voor het feit dat niet alleen computers op het internet zijn aangesloten, maar dat ook de ijskast, het pinapparaat, de telefoon, de auto of de televisie met elkaar digitaal kunnen communiceren. Nu al worden per seconde 100 apparaten (los van de traditionele computer) op de digitale snelweg aangesloten. Met alle nieuwe datastromen van dien.

De huidige fase van digitalisering is dan ook die van Big Data. De ontwikkeling van techniek verloopt exponentieel en zorgt voor een explosie aan informatie die enorm veel nieuwe mogelijkheden biedt en het vernieuwingsproces oneindig versnelt. Wij verzamelen op grote schaal deze data om te zien wat voor (goede) dingen we ermee kunnen doen.

Maar tegelijkertijd kan deze ontwikkeling ook zeer beangstigende consequenties hebben. Onze technologie begint motorieke, biologische en chemische kenmerken van de mens te ontstijgen en er leeft bij haar ontwikkelaars de haast religieuze overtuiging dat deze ontwikkelingen goed zullen zijn voor ons allemaal.

Deze overtuiging wordt altijd gepresenteerd als een rationeel en zeer logisch gedreven streven. Maar wie door de oogharen heen kijkt ziet dat juist de emotie de overhand heeft. Het streven naar technologische vooruitgang is een zodanig dominant paradigma geworden, dat zij dezelfde tekenen als een geloofsovertuiging begint te vertonen. We leven in een *optimism bias*; een collectieve en buitengewoon aanstekelijke psychologische gemoedstoestand rondom nieuwe techniek.

Onze huidige tijdgeest wordt daarom gekenmerkt door De Controlemens, een persoon die van mening is dat technologie gebruikt dient te worden om alle aspecten van het leven te kunnen beheersen. Deze Controlemens is van mening dat dit bijzonder innovatieve tijdperk volstrekt uniek is. Er heeft echter eerder in onze geschiedenis een soortgelijke periode plaatsgevonden.

De maakbare of controlerende instelling doet denken aan Het Mechanische Tijdperk, een decennialang uitspannende tijd in de 17^e en 18^e eeuw waarbij men de mens, het dier en alle mogelijke processen op aarde werden gezien als mechanieken die met de juiste techniek onder controle konden worden gebracht. We leven dan ook in het Neo-Mechanische Tijdperk, zo zal ik bepleiten.

Van het objectiveren van de mens in data om gedragsvoorspellingen te doen, tot het in kaart brengen van de vele biologische en chemische processen in onze natuur... Zelfs het eeuwige leven lijkt nu volgens sommigen binnen handbereik. We worden allemaal in meer of minder mate in deze tijd meegesleept in een diep geloof dat we alles kunnen doen, maken en controleren.

De hang naar controle en maakbaarheid zit verscholen in ieder van ons. Diep van binnen zijn we allemaal die Controlemens. Zonder uitzondering gebruikt ieder van ons technologie om het leven zekerder, begrijpelijker en gemakkelijker te maken. Het Vloeibare Model benadrukt deze instelling continu. De meesten van ons zijn onderdeel ervan en voeden haar dag in dag uit met ons eigen gedrag op het pasgeboren internet. Hoe meer technologie we blijven ontwikkelen, hoe meer betekenis zij ons leven zal geven.

Dat is glorieus en onheilspellend tegelijk. De fase die we na Big Data zullen ingaan is namelijk de versmelting van digitale techniek met de fysieke en biologische wereld. Nu al zijn er miljarden objecten aangesloten op het internet en dat worden er nog miljarden meer. Niet al deze objecten zijn van metalen, de grondstoffen die wij associëren met techniek, vooruitgang en digitalisering. Ook zaken als levende cellen of lichtdeeltjes blijken in staat te zijn informatie te kunnen dragen en functies te kunnen uitvoeren. Mensen en dieren zijn de volgende stap.

De oude scheidslijn tussen techniek en natuur vervaagt. Over niet al te lange tijd zullen biologisch afbreekbare computerchips onderdeel van ons lichaam zijn, robots menselijke taken van ons dagelijks leven overnemen, kunnen we op afstand emotionele reacties van het menselijk lichaam en het brein sturen, kunnen DNA sequenties worden aangepast en zullen we op grote schaal sensoren in onze omgeving hebben geplaatst om de natuur te kunnen bestuderen en zelfs manipuleren.

Dat allemaal in tijden van zware economische, sociale, politieke, geografische en ecologische onzekerheid. Ongrijpbare omstandigheden zijn op komst. De vraag is of wij mensen zelf, de meest ingewikkelde machine van allemaal, wel snel genoeg kunnen leren en evolueren om klaar te zijn voor onze volgende technologische sprong. Maar vooral of ons heilig geloof in techniek wel echt de weg naar verlichting is die we nu denken dat ze is.

De risico's rondom deze nieuwe fase van het internet zijn namelijk verbluffend groot. Als technologische ontwikkeling niet langer als een middel wordt gezien maar als doel op zich, dan dreigen we onderweg datgene wat ons mens maakt te verliezen. In deze tijden wordt daar dusdanig weinig aandacht aan besteed, dat het mij gemotiveerd heeft dit boek te schrijven. Ik wil de lezer bewust maken van zichzelf.

Dit boek is een jaar of twintig geleden in mijn hoofd begonnen als een lofzang aan de nieuwe techniek. Maar de inzichten die ik in mijzelf, mijn omgeving en de mensheid als geheel heb gekregen, hebben mij soms letterlijk op de knieën gedwongen, zo verbijsterend en bizar zijn ze. Zij is begonnen als lofzang maar geëindigd als de vraag hoe we The Outerweb in godsnaam kunnen overleven.

Om daar achter te komen gaan we reis maken door de geschiedenis, het heden en de toekomst. Van de vervrouwelijking van de samenleving tot de robotisering. Van de opkomst van het vrije volk tot keiharde digitale telepathie. Van de duisterste diepten van de menselijke ziel tot aan de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van onderwijs, economie en verstedelijking. Van Homerus tot Homer Simpson... pornohelmen, burnouts, hackers, hooverboards en chiwawamannen... We laten niets aan het toeval over om die ene vraag te beantwoorden: hoe overleven we de toekomst? Welkom bij The Outerweb.